

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 89 1 Rs 041653 22 Rev
Banjaluka, 17.05.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice E.S. iz I.S., koju zastupa punomoćnik S.K., advokat iz S., protiv tuženog T.M. d.o.o. B.L., koga zastupa punomoćnik G.B., advokat iz B.L., radi naknade štete, vrijednost spora 54.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 Rs 041653 21 Rsž od 15.02.2022. godine, na sjednici održanoj dana 17.05.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, obje nižestepene presude preinačavaju tako što se obavezuje tuženi da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete isplati ukupan iznos od 41.850,00 KM i to: iznos od 27.900,00 KM na ime naknade za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, iznos od 9.000,00 KM na ime naknade za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti, iznos od 2.700,00 KM na ime naknade za pretrpljeni fizički bol i iznos od 2.250,00 KM na ime naknade za pretrpljeni strah, te se obavezuje tuženi da tužiteljici nadoknadi materijalnu štetu u iznosu od 642,50 KM.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Sokocu, Odjeljenje u Istočnom Sarajevu broj 89 1 Rs 041653 18 Rs od 25.02.2021 godine, obavezan je tuženi da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete isplati ukupan iznos od 46.500,00 KM i to: iznos od 31.000,00 KM na ime naknade za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, iznos od 10.000,00 KM na ime naknade za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti, iznos od 3.000,00 KM na ime naknade za pretrpljeni fizički bol i iznos od 2.500,00 KM na ime naknade za pretrpljeni strah, a sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja, 25.02.2021. godine, pa do isplate, a sve u roku od 30 dana.

Naloženo je tuženom da tužiteljici na ime naknade materijalne štete isplati ukupan iznos od 713,88 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 28.02.2019. godine pa do isplate, u roku od 30 dana.

Zahtjev za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, preko dosuđenog iznosa, je odbijen.

Obavezan je tuženi da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.042,50 KM, a sve u roku od 30 dana.

Presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 Rs 041653 21 Rsž od 15.02.2022. godine, djelimično je usvojena žalba tuženog, prvostepena presuda ukinuta u dijelu odluke o troškovima postupka i u tom dijelu predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, dok su žalba tuženog u preostalom dijelu i žalba tužiteljice odbijene i prvostepena presuda u ostalom dijelu potvrđena.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku, u dijelu kojim je odbijena njegova žalba protiv odluke o glavnim zahtjevima, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i obje nižestepene presude preinače tako da se tužbeni zahtjevi odbiju ili da se dosuđena naknada snizi uvažavanjem prigovora podijeljene odgovornosti, ili da se osporena presuda ukine.

Tužiteljica je dala odgovor na reviziju u kojem tvrdi da navodi revizije nisu osnovani i predlaže da se ista odbije.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora su zahtjevi tužiteljice za naknadu nematerijalne i materijalne štete bliže označeni u izreci prvostepene presude, koja šteta je nastala kao posljedica povrede na radu.

Prvostepeni sud je prihvatanjem iskaza svjedoka V.P., J.V. i V.J. utvrdio: da je tužiteljica u vrijeme nastanka štetnog događaja radila kod tuženog na poslovima mesara u odjelu za prodaju mesa; da je prilikom štetnog događaja radila na mašini za mljevenje mesa 32 Fi profil koja služi za fino i grubo mljevenje mesa i u trenutku nastanka štete obavljala fino mljevenje mesa (meso koje se melje drugi put); da mašina na kojoj je radila tužiteljica nije imala zaštitni graničnik, čija je funkcija da štiti da ruka ne može da dođe u fizički kontakt sa nožem; da su svjedoci obavljali poslove mljevenja mesa na ovoj mašini, te da ranije niko nije povrijeđen; da mašina nema svoj tučak za poguravanje mesa.

Ocjenom nalaza vještaka zaštite na radu prvostepeni sud je utvrdio da je vještak prije sačinjavanja nalaza, pristupio kod poslodavca, pregledao mjesto rada u prisustvu radnika tuženog i tužiteljice, te je kod tuženog zatekao dvije mašine, istog proizvođača L.M. iz I. i to mašinu tipa C/EMM 30, koja ima originalni zaštitni graničnik i mašinu tipa C/E 32 N, koja nema originalni zaštitni graničnik koji bi spriječio nastanak štetnog događaja, te da je do predmetne nezgode došlo kada je ruka tužiteljice došla u nezaštićeni cjevasti otvor. Vještak se izjasnio da mašina da bi bila podobna za bezbjedan rad, mora imati originalni graničnik i da se u slučaju pravilne upotrebe mašine i pripadajuće opreme nije mogla desiti predmetna nezgoda. Vještak je utvrdio da tuženi nije obučio tužiteljicu iz oblasti zaštite na radu.

Prvostepeni sud nije prihvatio zapisnik o inspekcijском pregledu, nalazeći da se taj zapisnik odnosi na mašinu tip C/EMM 30, i da je uz zapisnik o inspekcijском pregledu priložena upotrebna dozvola za ovu mašinu, koja ima svu zaštitnu opremu, a da se štetni događaj desio na mašini tipa C/E 32 N koja nije imala obezbjeđena sva zaštitna sredstva, odnosno nije imala zaštitni graničnik koji bi spriječio mogućnost kontakta prstiju šake sa nožem.

Ocjenom nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke prvostepeni sud je utvrdio da je tužiteljici zbog predmetnog štetnog događaja amputirana desna šaka, da je za desnu ruku izrađena estetska proteza koju tužiteljica sama može da postavi. Kretnje u ručnom zglobu u fleksiji i ekstenziji je

ograničeno, tužiteljica je dešnjak. Zbog povrede je tužiteljici umanjena opšta životna aktivnosti 55%. Tužiteljica je trpjela bol jakog intenziteta dva do tri dana, srednjeg još dva do tri dana, bol slabog intenziteta više od 8 mjeseci, a povremeni bolovi u predjelu amputirane šake javljaju se i danas u vidu fantomskih bolova. Strah jakog intenziteta je trajao od momenta povređivanja do završetka operativnog zahvata u trajanju od dva dana, srednjeg intenziteta tri dana, a lakog intenziteta preko 8 mjeseci. Naruženost je izražena u visokom stepenu. Tužiteljica je rođena 1965. godine. Štetni događaj se desio dana 23.09.2016. godine. Ocjenom sadržaja fiskalnih računa utvrđeno je da je tužiteljica na ime troškova liječenja platila ukupan iznos od 713,88 KM.

Na prednjem utvrđenju prvostepeni sud temelji zaključak da je tuženi odgovoran za predmetni štetu u smislu odredbe člana 173. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), da je tužiteljica dokazala da je šteta potiče od opasne stvari mašine za mljevenje mesa koja nema zaštitni graničnik i da je taj nedostatak mašine uzrok nastanka štetnog događaja. S pozivom na odredbu člana 200. ZOO, o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete odlučeno je kao u izreci prvostepene presude, te je tuženi obavezan da tužiteljici nadoknadi materijalnu štetu.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda te je žalbu tuženog odbio i dosuđujući dio prvostepene odluke o glavnim zahtjevima potvrdio.

O reviziji tuženog odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga.

Prema stanju spisa u ovom predmetu je provedeno vještačenje po vještaku zaštite na radu D.A. Stranke se nisu saglasile o ličnosti vještaka, pa je vještaka odredio prvostepeni sud. Imenovani vještak je stalni sudski vještak zaštite na radu i na spisku je sudskih vještaka Ministarstva FBiH. Prema stanju spisa, prigovor tuženog na ličnost vještaka odnosi se na tvrdnju da je vještačenje moralo biti povjereno vještaku sa spiska sudskih vještaka imenovanih od strane Ministarstva RS.

Odredbom člana 149. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP) propisano da se vještaci određuju prvenstveno iz reda imenovanih sudskih vještaka. Smisao i svrha ove odredbe je da vještačenje obavi vještak koji posjeduje odgovarajuća kvalitetna stručna znanja iz oblasti na koju se odnosi vještačenje. Stoga sud prilikom određivanja vještačenja u ovom predmetu nije bio vezan za listu imenovanih sudskih vještaka sa područja RS, a vještak je imenovan od strane suda saglasno odredbi člana 148. stav 3 u vezi sa članom 149. stav 3. ZPP.

Vještak zaštite na radu je prije sačinjavanja nalaza izašao na lice mjesta, te je pregledao zatečene mašine za mljevenje mesa u prisustvu tužiteljice i radnika tuženog. Vještak je sačinio pismeni nalaz od 11.01.2020. godine, koji je prihvatio prvostepeni sud. Nalaz se sastoji od opisa tehničkih i tehnoloških karakteristika mašina za mljevenje mesa koje je vještak zatekao kod tuženog, i na očitovanju tužiteljice o identitetu mašine na kojoj je radila u vrijeme štetnog događaja kao i o njenom očitovanju o obuci za rad na mašini.

Vještačenje je određeno i provedeno nakon što je prošlo tri godine od štetnog događaja. Vještačenjem je utvrđeno da tuženi na mjestu rada na kojem je povrijeđena tužiteljica ima dvije mašine za mljevenje mesa proizvođača L.M. iz I., mašina tipa C/EMM 30, koja ima originalni graničnik i mašina tipa C/E 32 N, koja takođe ima graničnik, ali se ne radi o originalnom graničniku

(postojeći i originalni graničnik prikazani su na fotografijama u nalazu). Prema nalazu vještaka mašina mora imati originalni graničnik koji omogućava bezbjednu upotrebu iste. Ovo je stručni dio nalaza, koji prigovorima stranaka nije doveden u pitanje, pa stoga, suprotno tvrdnji revizije, ovaj dio nalaza vještaka nije zahvaćen povredama načela kontradiktornosti i raspravnog načela.

Ostali dio nalaza, koji se temelji na izjavi tužiteljice o tome da nije obučena za rad na mašini i njenom pokazivanju mašine na kojoj je povrijeđena (s obzirom da nije predložen niti određen uviđaj na licu mjesta, niti je predložen i proveden dokaz saslušanjem tužiteljice u svojstvu parnične stranke) sačinjen je uz povredu načela parničnog postupka iz člana 5. i člana 7. stav 1. ZPP, ali na ovom dijelu nalaza nisu utemeljene nižestepene odluke prema činjeničnim i pravnim zaključcima iznesenim u obrazloženju istih. Stoga uočeni nedostaci nalaza nemaju uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane odluke.

Naime, utvrđenje nižestepenih sudova o okolnostima nastanka predmetnog štetnog događaja i identitetu mašine na kojoj je radila tužiteljica zasniva se iskazima svjedoka V.P., J.V. i V.J.. Navedeni svjedoci su u vrijeme štetnog događaja bili zaposleni kod tuženog i obavljali poslove mesara, saglasni su u tvrdnji da je u vrijeme štetnog događaja korištena mašina 32 fi profila, koja nije imala graničnik i nije imala svoj tučak (potiskivač za meso). Svjedoci su koristili istu mašinu, prema njihovim iskazima niko ranije na ovoj mašini nije bio povrjeđen. Prema iskazu svjedoka J.V., nakon štetnog događaja on je oprao i spakovao mašinu na kojoj se desila predmetna povreda, ista jedno vrijeme nije korištena, sada se koristi i ima zaštitu. Svjedok V.P. je izjavio da je tužiteljica u momentu kritičnog događaja radila u žurbi (ovaj svjedok je na dan štetnog događaja radio zajedno sa tužiteljicom i u momentu nastanka nezgode izlagao meso).

Ovi iskazi predstavljaju pouzdan osnov za zaključak da je tužiteljica na dan štetnog događaja (2016. godine) radila na mašini za mljevenje mesa koja nije imala graničnik. Mašina sa ovim nedostatkom u tehničko tehnološkom smislu predstavlja nepodobno sredstvo za rad. Takvo sredstvo za rad je opasna stvar u vezi sa kojom je nastala predmetna povreda što predstavlja osnov za odgovornost tuženog u smislu odredbe člana 173. i 174. ZOO.

Iz nalaza vještaka zaštite na radu koji se odnosi na tehničke karakteristike mašine i fotografija mašine, koje su sastavni dio nalaza, proizilazi da se u kontakt sa nožem za sječenje mesa, i kad na mašini nije postavljen graničnik, ne može pristupiti direktno već kroz cjevasti otvor na dnu kojeg je smješten nož i da je do nezgode došlo tako što se ruka tužiteljice našla u cjevastom otvoru. U činjeničnim navodima tužbe tužiteljica tvrdi je njena ruka bila povučena u otvor do noža komadom mesa koje je mljela. Ocjenom iskaza svjedoka utvrđeno je da je tužiteljica u momentu štetnog događaja obavljala poslove finog mljevenja mesa, odnosno da je mljela već samljeveno meso (koje nije bilo i nije moglo biti u komadima), pa razlog zbog kojeg je ruka dospjela u otvor mašine, koji je navela tužiteljica u tužbi nije prihvatljiv. Utvrđeno je da je tužiteljica mljevenje mesa vršila u žurbi, koja se u okolnostima konkretnog slučaja kvalifikuje kao nepažljivo (nemarno) postupanje tužiteljice.

Zbog toga su ovdje ispunjeni uslovi za primjenu pravila o podjeljenoj odgovornosti iz odredbe člana 192. stav 1. ZOO kojom je propisano pravo na srazmjerno smanjenu naknadu u slučaju kad je oštećeni doprinio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila. Kad se ne može utvrditi koji dio štete potiče od radnje oštećenog sud je ovlašten smanjiti naknadu na temelju okolnosti konkretnog slučaja (član 192. stav 2. ZOO). Naprijed navedene okolnosti po ocjeni ovog suda, predstavljaju osnov za zaključak da je doprinos tužiteljice 10%, pa je slijedom toga dosuđena naknada nematerijalne i materijalne štete umanjena za utvrđeni doprinos.

Shodno navedenom, tužiteljici po uračunavanju njenog doprinosa od 10%, na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti pripada iznos od 27.900,00 KM, za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti iznos od 9.000,00 KM, za pretrpljeni fizički bol iznos od 2.700,00 KM, i za pretrpljeni strah iznos od 2.250,00 KM, odnosno ukupna naknada nematerijalne štete u iznosu od 41.850,00 KM, te joj na ime materijalne štete pripada iznos od 642,50 KM.

Pravilno je stanovište nižestepenih sudova o neprihvatanju zapisnika o vanrednoj inspekcijskoj kontroli broj ... od 03.10.2016. godine, u dijelu koji se odnosi na identitet mašine za mljevenje mesa. Iz sadržaja zapisnika proizilazi da se isti odnosi na proizvođača L.M.I. tip C/EMM 30, ta mašina je zatečena u radnom prostoru kod tuženog na dan izvršene inspekcijске kontrole 03.10.20216. godine. Prema iskazu svjedoka J.V. mašina na kojoj je povrijeđena tužiteljica nakon štetnog događaja nije korištena (spakovana i bila van upotrebe). Iz nalaza vještaka zaštite na radu proizilazi da tuženi posjeduje i mašinu za mljevenje mesa tip C/EMM 30. Shodno tome mašina na kojoj je povrijeđena tužiteljica u vrijeme inspekcijске kontrole (koja je obavljena 9 dana nakon štetnog događaja), nije korištena, a mogla je biti korištena mašina tip C/EMM 30 koju je opisao vještak zaštite na radu i na koju se odnosi upotrebna dozvola u prilogu zapisnika o inspekcijskoj kontroli.

Odustanak od prijedloga za izvođenje dokaza je dispozitivna radnja stranke, koja se ne može otkloniti protivljenjem suprotne stranke. Stranka koja se ne slaže sa odustankom od izvođenja dokaza od strane protivne stranke, u okviru svojih dispozitivnih ovlaštenja, ima mogućnost da sama predloži izvođenje tog dokaza uz navođenje činjenica koje tim dokazom želi dokazati. Kad je odustanak izjavljen u fazi glavne rasprave (kao u konkretnom slučaju) na predloženi dokaz primjenjuje se pravilo iz odredbe člana 102. stav 2. ZPP.

Tužiteljica je na ročištu za glavnu raspravu odustala od izvođenja dokaza saslušanjem svjedoka M.M.. Tuženi se protivio odustanku, ali nije u smislu odredbe člana 102. stav 1. ZPP u vezi sa članom 7. stav 1. istog zakona, istakao prijedlog da on izvede ovaj dokaz, stoga nema mjesta revizionoj tvrdnji da je na štetu revidenta povrijeđeno raspravno načelo zbog toga što svjedok nije saslušan.

Shodno navedenom, o reviziji tuženog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbi člana 250. stav 1. i člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić